

**ЗАПОРІЗЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

ПМОІЛ

**КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИЦТВА,
МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА
ЛОГІСТИКИ**

«ПІДПРИЄМНИЦТВО В АГРАРНІЙ СФЕРІ: ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ЕФЕКТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ»

**I Міжнародна науково-практична
конференція**

ЧАСТИНА I

**12-13 лютого 2020 р.
м. Запоріжжя**

Міністерство освіти і науки України

Запорізька міська рада Запорізька торгово-промислова палата Запорізький національний університет

Державний університет «Житомирська політехніка»

Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного Київський національний університет ім. Тараса Шевченка

Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

Донецький державний університет управління (м. Маріуполь) Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва Вільнюський технічний університет ім. Гедимінаса

(Литва) Каршинський інженерно-економічний інститут (Республіка Узбекистан)

Карагандинський економічний університет Казспоживспілки (Республіка Казахстан) Софійський університет Св. Климента Орхідського (Болгарія)

Словацький сільськогосподарський університет в Нітрі (Словаччина)

ПІДПРИЄМНИЦТВО В АГРАРНІЙ СФЕРІ: ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ЕФЕКТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (Запоріжжя, 12-13 лютого 2020 року)

Частина I

Кафедра підприємництва, менеджменту організацій та логістики

Запоріжжя ЗНУ 2020

УДК 338.43:334.722.012.64:005.336.1(06)

ПЗ2

Редакційна колегія:

О.Г. Бондар, доктор юридичних наук, професор, *Г.М. Васильчук*, доктор історичних наук, професор, *Д.А. Антонюк*, доктор економічних наук, професор, *Л.М. Бухаріна*, доктор економічних наук, професор, *Н.В. Валінкевич*, доктор економічних наук, професор,

Н.М. Гуржій, доктор економічних наук, професор,

Г.І. Купалова, доктор економічних наук, професор,

С.О. Лавренко, кандидат сільськогосподарських наук, доцент,

М.О. Лисенко, кандидат економічних наук, доцент,

О.А. Онищенко, кандидат наук з державного управління, доцент,

Ю.І. Полусмяк, кандидат економічних наук, доцент, *М.П. Сагайдак*, доктор економічних наук, професор, *І.Г. Шавкун*, доктор філософських наук, професор, *О.О. Якух*, кандидат економічних наук, доцент.

Рекомендовано рішенням Вченої Ради ЗНУ (протокол №6 від 28 січня 2020 р.)

П 32 Підприємництво в аграрній сфері: глобальні виклики та ефективний менеджмент: Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 лютого 2020 р.): у 2 ч. Запоріжжя: ЗНУ, 2020. Ч.1. 544 с.
ISBN 978-966-599-577-7

Наведено актуальні ідеї та ефективні інноваційні рішення щодо підприємництва в аграрній сфері, ринкових трансформацій розвитку земельних відносин в Україні, якості та безпечності агропродукції в умовах вільної торгівлі з ЄС, інформаційних технологій у агроменеджменті, підприємстві, торгівлі та біржовій діяльності.

Друкується в авторській редакції

УДК 338.43:334.722.012.64:005.336.1(06)

ISBN 978-966-599-577-7

© Запорізький національний університет, 2020

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ЕФЕКТИВНИЙ АГРОБІЗНЕС УКРАЇНИ: ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ

<i>Boroday O.V., Yanchenko N.V.</i>	FORMATION OF MARKETING AND LOGISTICS COMMUNICATION IN ENTREPRENEURSHIP PROBLEMS OF THE UKRAINIAN LAND MARKET FORMATION	18
<i>Kosteniuk Yu.B.</i>	STRATEGIC ASSESSMENT OF THE INTERNAL ENVIRONMENT OF THE AGRARIAN ENTERPRISE	20
<i>Kostyak N., Shmelkova G.M.</i>	ZERO TILL TECHNOLOGY OR “NO-TILL” TECHNOLOGY AS A COMPLEX TECHNOLOGICAL MODEL	23
<i>Satyr R. Yu., Yanchenko N.V.</i>	INFORMATION TECHNOLOGIES IN THE COMMUNICATION SYSTEM OF FEA COMPANIES	25
<i>Tarasenko A. V.</i>	LOGISTICS DEVELOPMENT PROSPECTS IN UKRAINIAN ENTERPRISES	27
<i>Yefimenko L.M., Ortina H.V., Oleksenko R.I.</i>	OVERCOMING THE TECHNOLOGICAL BACKWARDNESS OF THE AGRARIAN SECTOR OF ECONOMY AS THE BASIS FOR THE DEVELOPMENT OF THE INDUSTRY	30
<i>Zagoruiko O.O., Yanchenko N.V.</i>	PREREQUISITES FOR THE DEVELOPMENT OF EFFECTIVE AGRIBUSINESS IN UKRAINE	33
<i>Zyuzko A., Shmelkova G.M.</i>	THE MAIN RESEARCH PROBLEMS OF THE UKRAINIAN LAND MARKET FORMATION	35
<i>Алещенко О., Малтиз В.В.</i>	ЕФЕКТИВНИЙ АГРОБІЗНЕС УКРАЇНИ: ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ	37
<i>Балабаниць А.В.</i>	ПРОЦЕС УПРАВЛІННЯ ПОВЕДІНКОЮ СПОЖИВЧІВ	39
<i>Барбiнягра О.М.</i>	АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КООПЕРАТИВІВ	42
<i>Бахчиванжи Л.А., Евтушок О.В., Значек Р.Р.</i>	ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО КООПЕРАТИВУ	46
<i>Беззубко Ю.І., Беззубко Л.В.</i>	ПЕРСПЕКТИ ВИХОДУ НА МІЖНАРОДНИЙ РИНОК УКРАЇНСЬКИХ АГРОВИРОБНИКІВ	49
<i>Бистрицька С.Ю., Шевченко О.О.</i>	НОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У РОЗВИТКУ АГРОБІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	51
<i>Бірюков Т., Гальчинська І.А.</i>	ВИКОРИСТАННЯ ЛОГІСТИКИ ВНУТРІШНІХ ВОДНИХ ШЛЯХІВ ДЛЯ РОЗВИТКУ АГРОБІЗНЕСУ УКРАЇНИ	53
<i>Богданович О. А., Рогович К. В.</i>	АНАЛІЗ СУЧАСНОГО АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ	56

<i>Божидай І.І., Кузьменко І.</i>	ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ	59
	ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В АГРОВИРОБНИЦТВІ	
<i>Божидай І.І., Рочева Г.В.</i>	ЗЕЛЕНА ЕКОНОМІКА В	62
	АГРОПРОМИСЛОВОМУ КОМПЛЕКСІ УКРАЇНИ	
<i>Бойко В.О.</i>	РОЗВИТОК ЗЕЛЕНОГО ТУРИЗМУ У ПІВДЕННОМУ	65
	РЕГІОНІ	
<i>Бондаренко М.І., Пазник А.Г.</i>	СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ	68
	ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ	
<i>Вакуленко Д.О.</i>	ЕФЕКТИВНІСТЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ	70
	ПІДПРИЄМСТВ: ЇЇ ВИДИ ТА ВПЛИВ НА РОЗВИТОК	
	СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	
<i>Васильєва О.О.</i>	ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЕКСПОРТНОГО	73
	ПОТЕНЦІАЛУ АГРАРНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ	
<i>Варламов А.А., Петухович В.А.</i>	АНАЛІЗ ФАКТОРОВ, ВЛИЯЮЩИХ	76
	НА ПРОИЗВОДСТВО ПРОДУКЦИИ ОСНОВНОГО СТАДА	
	КРУПНОГО РОГАТОГО СКОТА	
<i>Воловідник К.Т., Зибарева О.В.</i>	ОСОБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ	79
	ДІЯЛЬНОСТІ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ. ПРОБЛЕМИ ТА	
	ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ	
<i>Волосюк М.В.</i>	ЩОДО ПИТАННЯ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ	82
	УКРАЇНСЬКОГО АГРОБІЗНЕСУ	
<i>Воронько-Невіднича Т.В., Кривобік М.В.</i>	СПЕЦИФІЧНІ РИСИ	86
	АГРАРНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ШЛЯХИ ЙОГО	
	АКТИВІЗАЦІЇ	
<i>Гаррыатаев А., Молчанова Е.А.</i>	АНАЛІЗ	89
	СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОГО БОГАТСТВА ТУРКМЕНИИ	
<i>Гільорме Т.В.</i>	ІННОВАЦІЙНІ РІШЕННЯ ЩОДО ЗАПРОВАДЖЕННЯ	92
	ЕНЕРГОЕФЕКТИВНИХ ПРОЕКТІВ У АПК	
<i>Гончарук А. С., Ільїн В. Ю.</i>	ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ГРОШОВИХ	95
	КОШТІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ	
<i>Горбань В.К., Калініченко О.В.</i>	РИЗИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ	98
	РОЗВИТКУ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	
<i>Гордієвська К., Студінська Г.Я.</i>	ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ АПК В	101
	УКРАЇНІ	
<i>Грицаєнко Г.І., Грицаєнко І.М.</i>	РОЗВИТОК АГРАРНОГО	105
	ТЕХНІЧНОГО СЕРВІСУ ТА РИНКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ	
	ТЕХНІКИ УКРАЇНИ	
<i>Грищук Н.В.</i>	ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	108
	КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ	
	ПІДПРИЄМСТВ	
<i>Гуторов О.І., Гуторова О.О.</i>	ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ	111
	ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОМИСЛОВОГО	
	ВИРОБНИЦТВА УКРАЇНИ	

ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств можливе лише на засадах їх інноваційного розвитку.

Невід'ємною умовою формування та утримання стійких конкурентних позицій суб'єктами агробізнесу на внутрішніх і зовнішніх ринках є впровадження у їх господарський процес інноваційних технологій. Проте, інновації у сільському господарстві використовують лише 5-10 в.п. підприємств [1].

Зміст інновацій в аграрному секторі економіки становлять зміни, що розглядаються як джерело доходів, а їхні процеси містять істотну частку елементів невизначеності. Ризик і невизначеність надзвичайно впливають на аграрну підприємницьку діяльність, зокрема в процесі адаптації інновацій у цій сфері. Для визначення результатів інноваційного розвитку було проведено його оцінювання за групами таких показників:

- 1) інноваційної активності господарюючих суб'єктів;
- 2) економічної ефективності інноваційних процесів .

Водночас, обчислити показники конкретної результативності функціонування інноваційної системи України у контексті ступеню досягнення намічених цілей запланованого інноваційного розвитку не має можливості, внаслідок існуючого браку чіткої системи цільових показників такого розвитку у затвердженій українським Урядом Стратегії до 2020 року та відсутності діючої стратегії інноваційного розвитку України.

Важливим практичним завданням у процесі формування інноваційного розвитку на національному та регіональному рівнях є оцінка результатів інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств. У якості показників інноваційної активності сільськогосподарських підприємств на національному рівні використано ряд відносних показників, за результатами обрахунків яких зручно здійснювати порівняльний аналіз у розрізі регіонів та видів економічної діяльності за даними державної служби статистики України, що створить можливості щодо виявлення факторів, які впливають на

інноваційну активність сільськогосподарських підприємств на різних рівнях управлінської системи національного господарства.

Результати проведеного дослідження результативності інноваційного розвитку за 2017-2018 рр. наведено у табл.1.

Таблиця 1

Характеристика відносних показників результативності інноваційного розвитку сільськогосподарських підприємств України у 2017-2018 рр.*

Показники	2017 р.	2018 р.	Відхилення 2018 р. від 2017 р.
1. Інноваційна активність сільськогосподарських підприємств			
1.1. Частка інноваційно-активних підприємств, %	15,2	16,6	1,4
1.2. Частка інноваційної продукції в загальному обсязі реалізованої продукції, %	1,4	1,3	-0,1
1.3. Коефіцієнт інноваційності продукції	0,3	0,4	0,1
1.4. Кількість нових технологічних процесів, що припадає на одне інноваційно-активне підприємство	2,1	5,5	3,4
2. Економічна ефективність інноваційної діяльності в національному господарстві			
2.1. Коефіцієнт продуктивності інноваційних витрат	1,67	0,8	-0,87
2.2. Коефіцієнт експортної ефективності інноваційної діяльності, %	0,23	0,21	-0,2
2.3. Коефіцієнт прибутковості інноваційних витрат	0,1	0,05	-0,02

*Джерело: [2].

За таких умов, з метою суттєвого покращення й подальшого підтримання інноваційної діяльності в галузі сільського господарства вважаємо за альтернативне джерело підтримку інноваційної діяльності у сільському господарстві, що подана Законом України «Про Державний бюджет України на 2018 рік» [3], (табл. 2).

Таблиця 2

Аналіз розподілу видатків бюджету по галузі АПК на 2018 рік, тис. грн.*

Найменування згідно з відомчою і програмною класифікаціями видатків та кредитування державного бюджету	Сума, млн.грн	%
Міністерство аграрної політики та продовольства України	14,2	100
Апарат Міністерства аграрної політики та продовольства України	6,8	48,2
Загальне керівництво та управління у сфері агропромислового	0,1	1,15
Фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів	0,07	0,47
Дослідження, прикладні наукові та науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням у сфері розвитку агропромислового комплексу, підготовка наукових кадрів, наукові розробки у сфері стандартизації та сертифікації сільськогосподарської продукції, дослідження та експериментальні розробки у сфері агропромислового комплексу	0,2	0,94
Підвищення кваліфікації фахівців агропромислового комплексу	0,02	0,15
Фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі	0,005	0,04

Фінансова підтримка розвитку фермерських господарств	1,0	7,1
Фінансова підтримка сільгосптоваровиробників	0,9	6,7
Державна підтримка галузі тваринництва	4,0	28,3
Державне агентство рибного господарства України	0,4	2,9
Державне агентство лісових ресурсів України	0,3	2,2
Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів	4,7	33,4

*Джерело: [3].

Досліджуючи табл. 2, акцентуємо, що, такі важливі для розвитку АПК напрямки, як: дослідження, прикладні наукові та науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням у сфері розвитку агропромислового комплексу, підготовка наукових кадрів, наукові розробки у сфері стандартизації та сертифікації сільськогосподарської продукції, дослідження та експериментальні розробки у сфері агропромислового комплексу, складають лише 0,94 в.п. бюджету АПК, на підвищення кваліфікації фахівців агропромислового комплексу заплановано взагалі 0,15 в.п., що є вкрай мізерним фінансуванням.

Практика сучасного стану державної підтримки аграріїв в Україні показує, що існує ще багато прогалин, які необхідно доопрацювати, зважаючи на наукову роботу, інноваційні технології, підтримуючи Розпорядження № 279-р від 6 квітня 2011 року Концепцію реформування і розвитку аграрної освіти та науки. Відповідно до якої першочерговим є питання проблеми підготовки висококваліфікованих кадрів, фахівців з вищою освітою та впровадження вітчизняних наукових розробок в агропромисловому комплексі, зроблено певний акцент на те, що сучасний стан економіки країни потребує поглиблення співпраці центральних та місцевих органів виконавчої влади у вирішенні питань функціонування і розвитку аграрної освіти та науки, створення нової системи інноваційного розвитку агропромислового сектору «аграрна освіта - аграрна наука - аграрне виробництво» [4].

Отже, формування в агропромисловому секторі економіки України інноваційно-орієнтованої економіки вимагає вирішення одного із ключових стратегічних завдань сьогодення – створення потужного сільськогосподарського виробництва.

Ключовими проблемами активізації інноваційних процесів у сільському господарстві сьогодні є низький рівень розвитку інформаційного трансферу технологій та відсутність доступу до необхідних джерел фінансування.

Подолання проблем нестачі фінансових ресурсів та неналагодженості взаємодії сільськогосподарських підприємств із розробниками інновацій і фінансовим сектором економіки повинно лежати у площині створення системи інноваційного провайдингу у сільському господарстві. Ця система має функціонувати на базі інформаційної платформи трансферу технологій, яка має охоплювати національну мережу та університетські центри. У результаті сільськогосподарські підприємства матимуть доступ до інформації про наявні інновації та потенційні джерела їх фінансування, а також зможуть отримати кваліфіковану допомогу щодо інноваційного

оновлення господарської діяльності із врахуванням ресурсних обмежень та особливостей їх сільськогосподарського виробництва.

Література

1. Мельничук О.Ф., Мельничук М.Ф. Правове регулювання виробництва органічної сільськогосподарської продукції в Україні. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2017. №5. С. 98-108.
2. Наукова та інноваційна діяльність в Україні: [стат. щоріч. за 2000- 2018рр.]. – Режим доступу: URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Закон України «Про Державний бюджет України на 2018 рік». – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2246-19>.
4. Про схвалення Концепції реформування і розвитку аграрної освіти та науки: розпорядження КМУ від 6 квітня 2011 р. № 279 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/279-2011-%D1%80>.